

www.ohoronapraci.kiev.ua

Передплатні індекси:

«ОХОРОНА ПРАЦІ» – 74377

«ОХРАНА ТРУДА» – 74378

Журнал також можна
замовити в редакції
Тел.: (044) 559-19-51
558-74-27

«ОХОРОНА ПРАЦІ»
редакція журналу

НАШІ ПРОЕКТИ:

Всеукраїнський конкурс дитячого
малюнка «Охорона праці очима дітей»

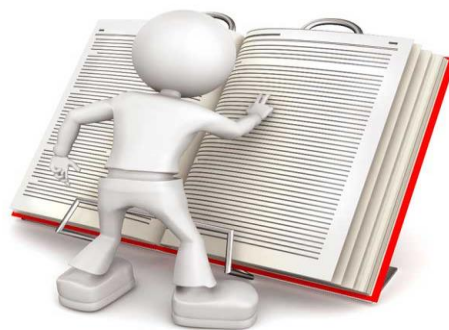

«Академія управління ризиками
в системах менеджменту»

Міжнародна науково-практична
конференція

Здійснення представником Держпраці заходів державного нагляду (контролю). Штрафні санкції

ЛЕКТОР   МИКОЛА ФЕДОРЕНКО

Нормативна база. Перевірки Держпраці

1

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 № 877-V (далі - **Закон № 877**)

2

Закон України «Про охорону праці»

3

Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою КМУ від 11.02.2015 **№ 96**

4

Порядок здійснення державного нагляду за додержанням законодавства про працю, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 **№ 823**

У Постанові № 96 «додержання» замінено на «дотримання». Додержання - примусове дотримання певних дій відповідно до вимог адміністративно-правових норм.

Нормативна база. Перевірки Держпраці (продовження)

5

Наказ Мінекономіки України від 27.10.2020 **№ 2161** «Про затвердження форм документів, що складаються при здійсненні заходів державного нагляду та контролю Державною службою України з питань праці» - **15 форм**

6

Типові форми документів у сфері державного ринкового нагляду і державного контролю продукції, затверджені наказом Мінекономіки від 19.04.2019 **№ 667** (із змінами від 29.01.2021 № 173) - **14 форм**

7

Порядок накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення, затверджений постановою КМУ від 17.07.2013 **№ 509**; Наказ Мінекономіки України від 19.05.2020 **№ 919** «Про затвердження форми попередження про відповідальність за порушення законодавства про працю»

стаття 19 Господарського кодексу України – вимоги до контролюючих органів

Критерії оцінки ступеня ризику від провадження господарської діяльності

Бальна система критеріїв щодо віднесення суб'єктів господарювання до високого, середнього або незначного ступеню ризику за такою шкалою (п.4 Постанови № 383):

- ✓ від 41 до 100 балів – до високого ступеня ризику;
- ✓ від 21 до 40 балів – до середнього ступеня ризику;
- ✓ від 0 до 20 балів – до незначного ступеня ризику.

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, праці, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, здійснення державного гірничого нагляду Державною службою з питань праці, затверджені постановою КМУ від 20.05.2020 № 383 (**Постанова № 383**)

Найбільш суттєві порушення у сфері промислової безпеки (окрім гірничого нагляду)

✓ **35 балів** - здійснення суб'єктом господарювання експлуатації **об'єктів підвищеної небезпеки**, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, виконання робіт підвищеної небезпеки протягом **останніх 5 років**, що передують плановому періоду

✓ **5 балів** - протягом останніх 5 років, що передують плановому періоду

✓ настання групового нещасного випадку (2 особи і більше) із смертельним наслідком;

✓ настання групового нещасного випадку (2 особи і більше) із смертельними наслідками під час виконання потерпілими дій в інтересах підприємства, на якому вони працюють, що не належать до їх трудових (посадових) обов'язків;

✓ виявлення прихованого нещасного випадку.

Не проведення **аудиту або заходу** державного нагляду (контролю) протягом останніх 5 років у суб'єкта господарювання – **2 бали**

Періодичність перевірок

- ✓ з високим ступенем ризику - не частіше одного разу на **2 роки**;
- ✓ із середнім ступенем ризику - не частіше одного разу на **3 роки**;
- ✓ з незначним ступенем ризику - не частіше одного разу на **5 років**

Періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) може змінюватися у разі відсутності суттєвих порушень суб'єктом господарювання вимог законодавства через встановлення коефіцієнта 1,5 (такий підхід не застосовується до суб'єктів господарювання, віднесених до високого ступеня ризику).

Види перевірок

Основним заходом державного нагляду є перевірка, під якою розуміють документальне та фактичне з'ясування певного комплексу питань (або окремих питань), що належать до повноважень представника контролюючого органу, у ході якого встановлюються факти додержання та/або порушення вимог законодавства і посадові особи, винні у допущенні цих порушень.

Перевірці підлягають як суб'єкти господарювання (юридичні або фізичні особи, що використовують найману працю), так й виробничі об'єкти (виробничі дільниці, споруди, машини, механізми).

Перевірки поділяються на **планові та позапланові**.

Поширені такі заходи нагляду (контролю): інспектування, обстеження, огляд, моніторинг, аудит, оцінка відповідності, атестація, ідентифікація, ревізія тощо.

Планова перевірка (стаття 5 Закону № 877)

Планова перевірка суб'єкта господарювання передбачає всебічну перевірку всіх його виробничих об'єктів. Планові перевірки здійснюються за оприлюдненими **графіками** їх проведення. Планова перевірка повинна проводитись за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про її проведення не пізніше як за **10** днів до дня здійснення перевірки шляхом надсилання відповідного **Повідомлення**.

ДПС проводить **камеральні** перевірки - у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних наданих суб'єктом господарювання.

Позапланова перевірка *(стаття 6 Закону № 877)*

Підстави:

- ✓ подання суб'єктом господарювання письмової **заяви** до контролюючого органу про здійснення перевірки;
- ✓ виявлення та підтвердження **недостовірності** даних, заявлених у документах обов'язкової **звітності**;
- ✓ **перевірка виконання** суб'єктом господарювання розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення попередньої перевірки;
- ✓ **звернення** фізичної особи про порушення суб'єктом господарювання її законних прав (потрібна згода центрального органу виконавчої влади на проведення заходу);

Перевірка здійснюється на підставі **наказу** органу Держпраці.
Не поширюється вимога щодо інформування суб'єкта господарювання не пізніше як за **10 днів** до дня проведення позапланової перевірки.

Позапланова перевірка (продовження)

Підстави:

- ✓ неподання суб'єктом господарювання документів **обов'язкової звітності** за два звітні періоди підряд без поважних причин або без надання письмових пояснень про причини, що перешкождали поданню таких документів;
- ✓ доручення **Прем'єр-міністра України** про перевірку суб'єктів господарювання у відповідній сфері у зв'язку з виявленими системними порушеннями та/або настанням події, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави;
- ✓ настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або профзахворювання, що було **пов'язано з діяльністю** суб'єкта господарювання;
- ✓ **звернення** посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Під час проведення перевірки з'ясовуються лише ті питання, необхідність перевірки яких стала підставою для її здійснення.

Підстави для здійснення інспекційних відвідувань

(з питань виявлення неоформлених трудових відносин)

- ✓ **звернення** працівника або фізичної особи про порушення у сфері трудових відносин;
- ✓ за **рішенням керівника** органу контролю на підставі аналізу інформації (зокрема, отриманої із ЗМІ), а також суду;
- ✓ **повідомлення** посадових осіб органів державного нагляду (контролю), правоохоронних органів про виявлення порушень;
- ✓ інформація про **факти** виявлених **порушень** від органів ДПС, Пенсійного фонду України (зокрема, про залучення роботодавцем осіб на умовах ЦПД більше **1 року**; відсотків залучених роботодавцем на умовах ЦПД осіб **30 і більше**) та профспілкових органів;
- ✓ **доручення** Прем'єр-міністра України;
- ✓ **звернення** Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; запит народного депутата України;
- ✓ **невиконання** вимог припису інспектора праці.

Порядок здійснення державного **нагляду (контролю)** за додержанням законодавства про працю, затверджений постановою КМУ від 21.08.2019 № 823

Періодичність проведення перевірок планових перевірок

**5
днів**

Суб'єкти мікро-, малого підприємництва

**10
днів**

Всі інші суб'єкти підприємництва

**15
днів**

Сумарна тривалість перевірки суб'єкта мікро-, малого підприємництва

**30
днів**

Сумарна тривалість перевірки всіх інших суб'єктів підприємництва

Не допускається продовження строку здійснення планової перевірки.

Періодичність проведення перевірок позапланових перевірок

2 дні

Суб'єкти малого (мікро-) підприємництва

**10
днів**

Всі інші суб'єкти підприємництва

Не допускається продовження строку здійснення позапланової перевірки.

Повноваження Держпраці. Загальні положення

Проводити (ч.27 п.4)

✓ навчання, підвищення кваліфікації, підготовку та перепідготовку посадових осіб центральних органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення контролю за додержанням законодавства про працю.

Здійснювати реєстрацію (ч.31 п.4)

✓ декларацій відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці.

Брати участь в (ч.34 п.4):

✓ в атестації фахівців, які мають право проводити технічний огляд та/або експертне обстеження машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки;

✓ роботі комісії із списання об'єктів державної власності.

Мають право (ч.14 п.6):

✓ надсилати роботодавцям подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді, передавати матеріали відповідним органам для притягнення таких осіб до відповідальності згідно із законом.

Положення про Державну службу України з питань праці,
затвердженого постановою КМУ від 11.02.2015 **№ 96**

Повноваження представників Держпраці (з питань промислової безпеки)

Контролює:

- ✓ забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту;
- ✓ монтаж, ремонт, реконструкція, налагодження і безпечної експлуатації засобів виробництва підвищеної небезпеки;
- ✓ безпеку робіт у сфері поводження з вибуховими матеріалами, проведення робіт з утилізації звичайних видів боєприпасів, ракетного палива та вибухових матеріалів військового призначення;

Порядок перевірки знань інспекторів праці, затверджений наказом від Мінекономіки від 26.11.2020 № 2454

Повноваження представників Держпраці (з питань промислової безпеки) (продовження)

Контролює:

- ✓ виробництво, зберігання, використання отруйних речовин у виробничих процесах, у тому числі продуктів біотехнологій та інших біологічних агентів;
- ✓ організацію проведення навчання (в тому числі спеціального) і перевірки знань з питань охорони праці; навчання працівників у сфері поводження з вибуховими матеріалами та перевірки їх знань;
- ✓ ринок за об'єктами технічних регламентів.

Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 19.04.2019 **№ 667** «Про затвердження типових форм документів у сфері державного ринкового нагляду і державного контролю продукції» (із змінами від 29.01.2021 № 173) - **14 форм**

Повноваження представників Держпраці

(з питань праці)

Контролює:

- ✓ дотримання законодавства про працю та зайнятість населення юридичними особами та фізичними особами, які використовують найману працю, в частині дотримання прав громадян під час прийому на роботу та працівників під час звільнення з роботи;
- ✓ використання праці іноземців та осіб без громадянства; наймання працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця;
- ✓ дотримання прав і гарантій стосовно працевлаштування громадян, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню;
- ✓ провадження діяльності з надання послуг з посередництва та працевлаштування.

Форми документів, пов'язані з проведенням заходів державного нагляду (контролю) у системі Держпраці

Акт, за результатами проведення заходу (Ф.1)

Вимоги про надання документів (Ф.5)

Розпорядження усунення виявлених порушень ліцензійних умов з виробництва вибухових матеріалів промислового призначення (Ф. 10)

Акт про відмову від підпису (Ф. 2)

Вимоги щодо забезпечення здійснення контрольних повноважень, усунення виявлених порушень (Ф. 6)

Постанова про адміністративне правопорушення (Ф.11)

Акт про неможливість проведення заходу (Ф.3)

Припис про усунення виявлених порушень законодавства про працю (Ф. 8)

Протокол про адміністративне правопорушення (Ф. 13)

Акт про неможливість складання висновку (Ф.4)

Припис про усунення виявлених порушень (Ф. 9)

Рішення щодо розгляду справи про накладення штрафу (Ф.14)

Висновок про стан дотримання об'єктом нагляду законодавства про працю під час здійснення контрольних повноважень (Ф.7)

Рішення щодо скасування постанови по справі про адміністративне правопорушення (Ф.15)

Наказ Мінекономіки України від 27.10.2020 № 2161

Акт перевірки. Структура

- ✓ Перелік питань щодо проведення заходу державного нагляду (контролю)
- ✓ Перелік нормативно-правових актів, відповідно до яких складено перелік питань для проведення заходу державного нагляду (контролю)
- ✓ Опис виявлених порушень вимог законодавства
- ✓ Пояснення, зауваження або заперечення щодо проведеного заходу та складеного акта
- ✓ Оцінка щодо професійного рівня посадових осіб, які проводили захід (10 - найвища схвальна оцінка)

Зауваження є невід'ємною частиною до Акта перевірки та є підставою захисту правомірності дій суб'єкта господарювання. Акт є документом рекомендаційного характеру.

Припис

Припис – обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи органу державного нагляду (контролю) суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства. Приписом може встановлюватись термін усунення порушень не більше **3 місяців** і не менше **10 робочих днів**.

Невиконання приписів тягне за собою застосування штрафних санкцій до суб'єкта господарювання. Припис може бути оскаржений у центральному апараті Держпраці або у судовому порядку.

Структура Припису

- Опис виявлених порушень вимог законодавства (з визначенням термінів усунення)
- Інформування письмово про усунення кожного із зазначених у приписі порушень у тижневий строк після закінчення терміну усунення порушення

Висновок (Вимога) про стан дотримання законодавства про працю

За результатами здійснення державного нагляду складається **Висновок**, а у разі виявлення порушень – складається **Вимога**.

У разі незгоди з викладеною у висновку інформацією, Висновок підписується із зауваженнями, які є його невід'ємною частиною. Суб'єкт нагляду може подати зауваження не пізніше ніж протягом **3 робочих днів** з дати підписання висновку.

Вимога вноситься суб'єкту нагляду не пізніше ніж протягом наступного дня після підписання Висновку, а в разі наявності зауважень - наступного дня після їх розгляду. У Вимозі зазначається строк для усунення виявлених порушень, а у разі встановлення строку виконання вимоги більше ніж **3 місяці** в ній визначається план-графік щодо виконання заходів.

Вимога можуть бути оскаржена у **10-денний** строк з дати їх отримання до вищестоящего керівника Держпраці.

Порядок здійснення державного нагляду за дотриманням законодавства про працю, затверджений постановою КМУ від 21.08.2019 № 823

Повноваження представників Держпраці

(з питань гігієни праці)

Контролює:

- ✓ фактори виробничого середовища та виробничих операцій, наявність яких може шкодити здоров'ю працівників (моніторинг стану умов праці та здоров'я працівників);
- ✓ виконання заходів щодо запобігання виникненню професійних захворювань;
- ✓ дотримання вимог санітарних норм та правил;
- ✓ своєчасне здійсненням профілактичних заходів, спрямованих на попередження шкідливої дії факторів виробничого середовища і трудового процесу, збереження здоров'я працівників;
- ✓ наявність обов'язкових медичних оглядів працівників;
- ✓ якість проведення атестації робочих місць за умовами праці;
- ✓ дози опромінення працівників.

Оформлення результатів перевірки з питань гігієни праці

Представники відділу гігієни праці Держпраці під час перевірок можуть використовувати **Акт** складений за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2020 **№ 1788**. Ця форма використовується також Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Існує Інструкція про порядок накладення і стягнення штрафів за порушення санітарного законодавства, затверджена наказом МОЗ України від 14.04.1995 **№ 64**.

За результатами перевірки з питань гігієни праці представниками Держпраці може оформлюватися **Довідка**.

Алгоритм дій інспектора під час організації проведення перевірки

1

Крок 1. Оформлення *Повідомлення* про проведення планової перевірки або *Наказ* на проведення позапланової перевірки

2

Крок 2. Оформлення Направлення на проведення перевірки

3

Крок 3. Прибуття на територію суб'єкта господарювання. Надання відповідного Направлення (Наказу) та внесення запису до відповідного журналу суб'єкта господарювання

4

Крок 4. Проведення перевірки суб'єкта господарювання або його виробничих об'єктів у робочий час суб'єкта господарювання, встановлений його Правилами внутрішнього трудового розпорядку

Алгоритм дій інспектора під час організації проведення перевірки

5

Крок 5. Складання Акту перевірки не пізніше останнього дня перевірки. **Зауваження** суб'єкта господарювання до Акта є невід'ємною його частиною.

6

Крок 6. Складання Припису (у разі потреби вжиття заходів реагування щодо підприємства) протягом **5 робочих днів** з дня завершення перевірки. У Приписі зазначають **строки усунення порушень**, за винятком тих, що створюють загрозу життю і здоров'ю працюючих.

7

Крок 7. Обґрунтованість визначених у Припису заходів впливу підтверджується рішенням **адміністративного суду**, до якого звертається інспектор не пізніше наступного робочого дня з дня видання Припису.

Алгоритм дій інспектора під час організації проведення перевірки

8

Крок 8. За Постановою адміністративного суду вживають **заходи впливу** до суб'єкта господарювання (можливе зупинення роботи виробництва).

9

Крок 9. На суб'єкта господарювання **можуть** накладатися **штрафні санкції**.

10

Крок 10. Вжиття інших санкцій (зокрема, оформлення **Подання** про неналежне виконання ними обов'язків - **невідповідність** посадової особи суб'єкта господарювання займаній посаді).

Обов'язки суб'єкта господарювання під час перевірки

Суб'єкт господарювання не повинен здійснювати будь-які дії, які перешкоджають державному інспектору проводити перевірку (за умови, що такі дії ним здійснюється у відповідності із вимогами закону).

У разі створення перешкод проведенню перевірки державний інспектор має право звернутися до правоохоронних органів для вжиття ними відповідних заходів.

Створення перешкод - невиконання законних вимог посадових осіб органу державного нагляду (контролю) або недопущення посадових осіб цього органу до здійснення заходів державного нагляду (контролю), підстави яких визначені законом (*стаття 1 Закону № 877*).

Обов'язки суб'єкта господарювання під час перевірки *(продовження)*

Перевірка здійснюється у присутності уповноваженої особи суб'єкта господарювання та за місцем провадження ним господарської діяльності **у робочий час** суб'єкта господарювання, встановлений його Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Під час проведення перевірки уповноважені особи суб'єкта господарювання повинні надавати державному інспектору необхідну **інформацію**, пояснення, довідки, матеріали з питань, що виникають під час перевірки, а якщо це вимагає специфіка виробництва додатково забезпечувати засобами індивідуального захисту та іншими засобами, необхідними під час проведення перевірки.

Комерційна таємниця

Комерційну таємницю не становлять:

- ✓ *установчі документи;*
- ✓ інформація за всіма встановленими формами **державної звітності**;
- ✓ відомості про **чисельність і склад працюючих**, їхню **заробітну плату** в цілому та за професіями й посадами, а також наявність вільних робочих місць;
- ✓ інформація про забруднення навколишнього природного середовища, **недотримання** безпечних умов праці, реалізацію продукції, що завдає шкоди здоров'ю;
- ✓ відомості про **участь посадових осіб підприємства** в організаціях, які займаються підприємницькою діяльністю;
- ✓ відомості, що відповідно до чинного законодавства **підлягають оголошенню** тощо.

Постанова КМУ від 09.08.1993 “ Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці ”

Конфіденційна інформація - інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень (стаття 21 Закону України «Про інформацію»).

Обмеження дій представників Держпраці

Державному інспекторові забороняється:

- ✓ здійснювати перевірку щодо суб'єктів господарювання, з якими (або із службовими особами яких) він перебуває в родинних стосунках, а також за відсутності службового посвідчення інспекторами праці;
- ✓ розголошувати **конфіденційну інформацію** та **комерційну таємницю** суб'єкта господарювання;
- ✓ розголошувати джерело будь-якої скарги, доведеної до їх відома;
- ✓ вилучати **оригінали** їх фінансово-господарських, бухгалтерських та інших документів;
- ✓ виступати експертами під час розгляду трудових спорів;
- ✓ перевіряти питання, яке є предметом розгляду в суді.

Документи за результатами перевірки оформляються державним інспектором з використанням **комп'ютерної техніки** з посиланням на чинні нормативні документи, у тому числі й на ті, що мають відношення до функціонування системи управління охорони праці суб'єкта господарювання.

Порядок здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю, затверджений постановою КМУ від 21.08.2019 **№ 823**

Порядок дій суб'єкта господарювання (СГ) щодо усунення виявлених порушень з охорони праці

Крок 1

Про стан виконання **Припису** СГ письмово у встановлені строки повідомляє державного інспектора, який видав Припис, для чого надсилає офіційний лист за формою, встановленою системою організаційно-розпорядчої документації підприємства, в якому вказуються номер і дата Припису, номери порушень та відображається факт їх усунення.

Порядок дій суб'єкта господарювання щодо усунення виявлених порушень з охорони праці

Крок 2

Після надходження інформації щодо виконання Припису державний інспектор проводить перевірку у термін не пізніше **3 діб** після отримання **повідомлення про усунення порушень**. У разі неподання СГ такої інформації у встановлені Приписом строки, державний інспектор набуває право на проведення позапланової перевірки. У разі неможливості повного усунення порушень у встановлений строк СГ повідомляє про це державного інспектора, який видав Припис, та звертається з клопотанням до територіального органу Держпраці про продовження строку виконання заходів щодо усунення виявлених порушень. Держпраці у разі потреби може провести експертизу запланованих СГ заходів.

У разі встановлення строку виконання вимоги більше ніж **3 місяців** СГ повинен розроблюватись **план-графік** щодо виконання заходів.

Порядок дій суб'єкта господарювання щодо усунення виявлених порушень з охорони праці

Крок 3

У разі **відсутності** посадової особи, яка видала Припис (у зв'язку з відпусткою, хворобою, відрядженням тощо), перевірка проводиться посадовою особою, яка її заміщує або виконує обов'язки, або керівником (заступником керівника) відповідного підрозділу територіального органу Держпраці. Така перевірка проводиться у термін не пізніше **3 діб** після отримання повідомлення про усунення порушень

Порядок дій суб'єкта господарювання щодо усунення виявлених порушень з охорони праці

Крок 4

У разі надсилання за результатами перевірки СГ або вищій організації (центральному органу виконавчої влади), до сфери управління якої належить даний суб'єкт господарювання, **Подання** про неналежне виконання ними обов'язків (невідповідності посадової особи займаній посаді) про прийняте рішення із зазначеного питання СГ або вища організація у **місячний термін** письмово інформує посадову особою, яка видала це Подання

Підстави притягнення до адміністративне правопорушення (штрафу)

- ✓ **рішення суду** про оформлення трудових відносин із працівником, який виконував роботу без укладення трудового договору, та встановлення періоду такої роботи чи роботи на умовах неповного робочого часу в разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений суб'єктом господарювання;
- ✓ **акт**, складений за результатами заходу державного контролю за додержанням законодавства про працю або зайнятість населення, здійсненого у зв'язку з невиконанням вимог припису;
- ✓ **акт**, складений за результатами заходу державного контролю за додержанням законодавства про працю, у ході якого виявлено факти використання праці неоформлених працівників;
- ✓ **акт** про неможливість проведення інспекційного відвідування/ невиїзного інспектування.

п.2 Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятість населення, затвердженого постановою КМУ від 17.07.2013 № 509

Умови застосовування штрафних санкцій до суб'єкта господарювання (СГ)

- ✓ у разі **виконання в повному обсязі** у встановлений строк розпорядчого документа про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу нагляду, фінансові та адміністративні санкції, заходи реагування до СГ та його посадових осіб **не застосовуються** (ч.11 статті 7);
- ✓ санкція, що застосовується до СГ при **першому порушенні**, не може бути вищою за мінімальну санкцію, тобто повинен враховуватися принцип пропорційності порушення і покарання (ч. 2 статті 12);
- ✓ посадові особи СГ не несуть відповідальності за **відмову надавати пояснення** щодо діяльності СГ (ч. 4 статті 12);
- ✓ СГ не може бути притягнутий до відповідальності, якщо він діяв відповідно до **консультації органу державного нагляду**, зокрема на підставі того, що індивідуальна або загальна консультація цього органу була змінена або скасована (ч.2 статті 19);
- ✓ у разі несплати суб'єктом господарювання застосованої до нього штрафної санкції за результатами здійснених заходів державного нагляду (контролю) протягом **15 календарних днів** з дня вручення або якщо розпорядчий документ не було оскаржено - сума санкції стягується **в судовому порядку** (ч.3 статті 12).

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення

- ✓ відсутність події і складу адміністративного правопорушення;
- ✓ недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку;
- ✓ неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність;
- ✓ вчинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони;
- ✓ видання акта амністії, якщо він усуває застосування адміністративного стягнення;
- ✓ скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність;

стаття 247 КУпАП

Факт, що має юридичне значення, встановлюється у судовому порядку (в порядку окремого провадження)

(пп. 5 п.2 статті 293 Цивільного процесуального Кодексу України)

Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення (продовження)

- ✓ закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків (відповідно до статті 38 КУпАП адміністративне стягнення може бути накладено не пізніш як через 2 місяці з дня вчинення правопорушення);
- ✓ наявність по тому самому факту щодо особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення, або не скасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також повідомлення про підозру особі у кримінальному провадженні по даному факту;
- ✓ смерть особи, щодо якої було розпочато провадження в справі.

стаття 247 КУпАП

Ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. Юридична відповідальність особи має індивідуальний характер (ст. 61 Конституції України) - **«non bis in idem»**

Права особи, яка притягається до відповідальності

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності має право:

- ✓ знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання;
- ✓ при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження;
- ✓ оскаржити постанову по справі.

стаття 268 КУпАП

Сплата штрафу не звільняє від усунення виявлених правопорушень

Санкції за порушення нормативних вимог

Складання протоколів про адміністративні правопорушення передбачено:

- ✓ у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю - частини 1-4, 7 статті 41, 41¹, 41², 41³, 188¹, 188⁶ КУпАП;
- ✓ у сфері нагляду та контролю за додержанням законодавства про охорону праці - статтями 41, 58, 74, 93, 94, 188⁴, 231 КУАП;
- ✓ у сфері санітарного законодавства - частина 2 статті 41, 42, 78, 80–83, 95, 167, 168¹, 170 КУпАП.

Сплата штрафу не звільняє від усунення виявлених правопорушень.

стаття 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х (далі – **КУпАП**)

Стаття 93 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Відповідальність за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою за «порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів з безпечного ведення робіт у галузях промисловості та на об'єктах, підконтрольних центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці»: Накладення штрафу на працівників від **4** до **10** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності — від **20** до **40** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Стаття 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), допуск до роботи іноземця або особи без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, на умовах трудового договору (контракту) без дозволу на застосування праці іноземця або особи без громадянства - накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, фізичних осіб - підприємців, які використовують найману працю, від **500** до **1000** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторно - від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Фінансові санкції з питань праці

Розмір штрафу (фінансових санкцій) за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві, та виплати заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків - у **10-кратному** розмірі мінімальної заробітної плати за кожного працівника, стосовно якого скоєно порушення, а до юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які використовують найману працю та є платниками єдиного податку першої - третьої груп, застосовується попередження.

Вчинення порушення, передбаченого абзацом другим цієї частини, повторно протягом двох років з дня виявлення порушення - у **30-кратному** розмірі мінімальної заробітної плати, встановленої законом на момент виявлення порушення, за кожного працівника, стосовно якого скоєно порушення

стаття 265 КУпАП

Стаття 272 Кримінального кодексу України

1. Порухення правил безпеки під час **виконання робіт з підвищеною небезпекою** на виробництві або будь-якому підприємстві особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо це порушення створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, - карається штрафом від **1000** до **3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян** або виправними роботами на строк до **2 років**, або обмеженням волі на строк до **3 років**, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років або без такого.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - карається обмеженням волі на строк до **5 років** або позбавленням волі на строк до **8 років**, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до **3 років**.

статті 271 - 275 ККУ

Державна регуляторна служба України (ДРС)

Відповідно до повноважень ДРС здійснює:

- ✓ в установленому КМУ порядку перевірки додержання органами державного нагляду (контролю) вимог Закону № 877 в частині здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності
- ✓ нагляд за дотриманням органами державної влади, державними колегіальними органами законодавства у сфері ліцензування;
- ✓ межах своєї компетенції контроль за додержанням дозвільними органами (їх посадовими особами) вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру та встановленого порядку їх видачі;

П.4, частини 22, 28, 33, Положення про Державну регуляторну службу України, затверджену постановою КМУ від 24.12.2014 **№ 724**

Вирішення питань, пов'язаних з неоднозначністю вимог чинного законодавства

У разі якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів допускають неоднозначне (множинне) трактування прав і обов'язків суб'єкта господарювання або повноважень органу державного нагляду (контролю), така норма трактується в інтересах суб'єкта господарювання.

Частина 7 статті 4 Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»

Дякую за увагу!